

توجه: استفاده از ماشین حساب ساده (دارای چهار عمل اصلی، جذر و درصد) مجاز است.

سوالات (پاسخ نامه دارد)

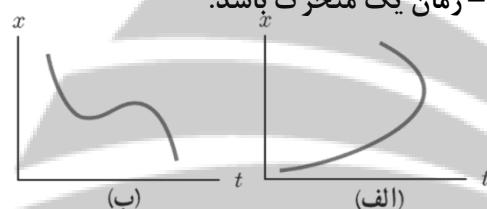
ردیف

بارم

- در جمله‌های زیر، عبارت درست را از داخل پرانتز انتخاب کرده و به پاسخ برگ انتقال دهید:
- (الف) مطابق شکل زیر، شخصی در راستای خط راست از مکان ۱ به مکان ۲ رفته و سپس در همان مسیر به مکان ۳ برمی‌گردد.
اندازه بردار جایه‌جایی (بیشتر از، کمتر از - برابر با) مسافت پیموده شده است.

- (ب) جمله "جسمی روی سطح شیبدار بدون اصطکاک، در حال لغزیدن است"، مثالی از حرکت با (سرعت-شتاب) ثابت است.
پ) با توجه به شکل مقابل، نمودار (الف - ب) می‌تواند نشان‌دهنده نمودار مکان - زمان یک متحرک باشد.

۱

۰/۷۵

- شکل زیر نمودار $t - x$ متحرکی را نشان می‌دهد که در راستای افق با شتاب ثابت در حال حرکت است.
الف) تندی متوسط را در ۵ ثانیه اول حرکت به دست آورید؟

۰/۷۵

- ب) سرعت اولیه متحرک چه قدر است؟

۰/۵

- پ) با توجه به نمودار، در جدول مقابل به جای ۱ و ۲ از کلمه‌های «تندشونده، کندشونده» استفاده کنید.

بازه زمانی	نوع حرکت
۱	ثانیه اول
۲	ثانیه دوم

۲

۱

- سنگی از لبه بام ساختمانی بدون سرعت اولیه و در شرایط خلا رها می‌شود و پس از ۸ ثانیه به زمین برخورد می‌کند. سنگ در ۲ ثانیه آخر حرکت چند متر جایه‌جا می‌شود؟ ($g = 10 \text{ m/s}^2$)

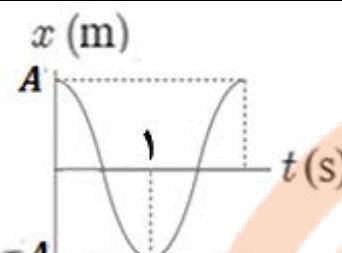
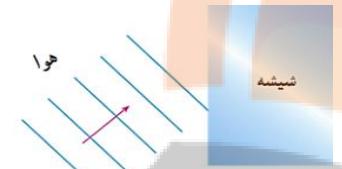
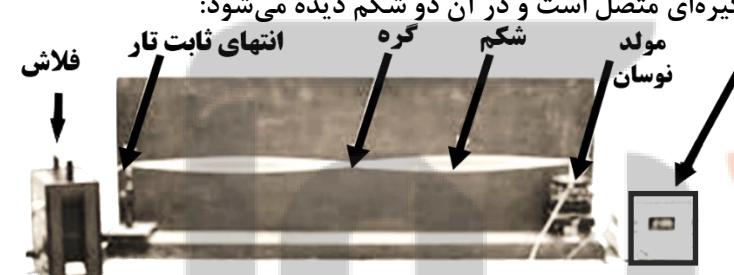
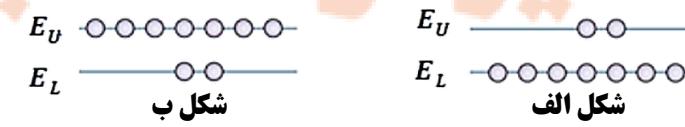
۱/۲۵

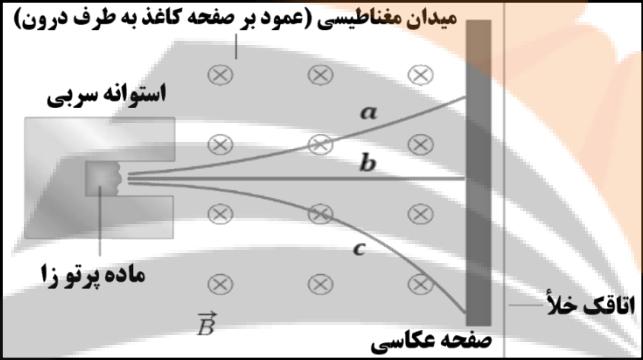
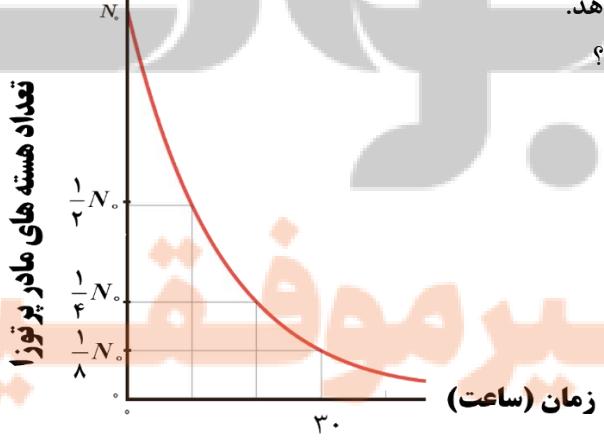
- درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.
- (الف) در حرکت خودرو بر روی پیچ مسطح افقی (بدون لغش)، نیروی اصطکاک جنبشی، نقش نیروی مرکزگرا را ایفا می‌کند.
ب) در نمودار نیروی کشسانی بر حسب اندازه تغییر طول، هر چه ثابت فنر کمتر باشد، شیب نمودار بیشتر است.
پ) به لحاظ فیزیکی، برای متوقف کردن یک جسم در زمان معین، هر چه تکانه بیشتر باشد باید نیروی بیشتری به آن وارد کرد.
ت) یک دیسک گردان شهر بازی توسط یک موتور الکتریکی می‌چرخد. هر چه از مرکز دیسک دور شویم، تندی حرکت

۳

- بیشتر می‌شود در حالی که دوره تناوب برای همه افراد یکسان است.
ث) برای جسمی که با تندی ثابت در مسیر منحنی حرکت می‌کند، نیروهای وارد بر جسم متوازن‌اند.

<p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p> <p>۰/۵</p>	<p>الف) در چه صورتی ماهواره مخابراتی در یک محل نسبت به مکانی در روی زمین مثلًا بالای ایران) ثابت می‌ماند، یعنی مدار آن همگام با زمین می‌شود؟</p> <p>ب) شخصی درون آسانسور در حال حرکت، روی یک ترازوی فنری ایستاده است. در دو حالت ترازو عددی بزرگ‌تر از وزن شخص را نشان می‌دهد. آن حالت‌ها را بنویسید.</p> <p>پ) در شکل مقابل، وزنهای به فنر متصل و در حالت تعادل است. دو دلیل بیاورید که نشان دهد نیروهای \vec{F}_e و \vec{W}، کنش و واکنش یکدیگر نیستند؟</p>	<p>۵</p>																
<p>۰/۷۵</p> <p>۰/۵</p>	<p>مطابق شکل، شخصی یک یخچال به جرم 100 kg را بر روی سطحی افقی با نیروی $F = 500\text{ N}$ هل می‌دهد و یخچال در آستانه حرکت قرار می‌گیرد.</p> <p>الف) ضریب اصطکاک ایستایی بین یخچال و سطح چه قدر است؟</p> <p>ب) اندازه نیرویی که سطح زمین به یخچال وارد می‌کند را محاسبه کنید؟ ($g = 10\text{ N/kg}$)</p>	<p>۶</p>																
<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>	<p>یک نوسان‌ساز موج‌هایی دوره‌ای در یک ریسمان کشیده ایجاد می‌کند:</p> <p>الف) با افزایش بسامد نوسان‌ساز، کدام یک از کمیت‌های «تندی، طول موج» موج تغییر می‌کند؟</p> <p>ب) با افزایش نیروی کشش ریسمان، کدام یک از کمیت‌های «بسامد، تندی» موج تغییر می‌کند؟</p>	<p>۷</p>																
<p>۱</p>	<p>با توجه به مفاهیم حرکت نوسانی و موج، هر کدام از موارد ستون A، با یک مورد از ستون B ارتباط دارد. پاسخ درست را مشخص کنید و به پاسخ برگ انتقال دهید. (درستون B سه مورد اضافی است)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">ستون B</th> <th style="text-align: center;">ستون A</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(a) ارتفاع صوت</td> <td>الف) در طیف امواج الکترومغناطیسی از امواج رادیویی به سمت امواج گاما این کمیت در خلا ثابت می‌ماند.</td> </tr> <tr> <td>(b) نوسان‌های دوره‌ای</td> <td>(b) در این پدیده، با برابر شدن بسامدهای واداشته و طبیعی نوسانگر، دامنه نوسان تا حد معینی افزایش می‌یابد.</td> </tr> <tr> <td>(c) تندی انتشار</td> <td>(c) در اثر دوپلر وقتی چشمۀ نور از ناظر (آشکارساز) دور می‌شود، این کمیت افزایش می‌یابد.</td> </tr> <tr> <td>(d) بسامد</td> <td>(d) شدت صوتی است که گوش انسان از صوت درک می‌کند.</td> </tr> <tr> <td>(e) بلندی صوت</td> <td></td> </tr> <tr> <td>(f) تشدید</td> <td></td> </tr> <tr> <td>(g) طول موج</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	ستون B	ستون A	(a) ارتفاع صوت	الف) در طیف امواج الکترومغناطیسی از امواج رادیویی به سمت امواج گاما این کمیت در خلا ثابت می‌ماند.	(b) نوسان‌های دوره‌ای	(b) در این پدیده، با برابر شدن بسامدهای واداشته و طبیعی نوسانگر، دامنه نوسان تا حد معینی افزایش می‌یابد.	(c) تندی انتشار	(c) در اثر دوپلر وقتی چشمۀ نور از ناظر (آشکارساز) دور می‌شود، این کمیت افزایش می‌یابد.	(d) بسامد	(d) شدت صوتی است که گوش انسان از صوت درک می‌کند.	(e) بلندی صوت		(f) تشدید		(g) طول موج		<p>۸</p>
ستون B	ستون A																	
(a) ارتفاع صوت	الف) در طیف امواج الکترومغناطیسی از امواج رادیویی به سمت امواج گاما این کمیت در خلا ثابت می‌ماند.																	
(b) نوسان‌های دوره‌ای	(b) در این پدیده، با برابر شدن بسامدهای واداشته و طبیعی نوسانگر، دامنه نوسان تا حد معینی افزایش می‌یابد.																	
(c) تندی انتشار	(c) در اثر دوپلر وقتی چشمۀ نور از ناظر (آشکارساز) دور می‌شود، این کمیت افزایش می‌یابد.																	
(d) بسامد	(d) شدت صوتی است که گوش انسان از صوت درک می‌کند.																	
(e) بلندی صوت																		
(f) تشدید																		
(g) طول موج																		
<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۵</p>	<p>شکل زیر آزمایش ساده مربوط به اندازه‌گیری مشخصه امواج صوتی را نشان می‌دهد.</p> <p>الف) هدف از انجام این آزمایش چیست؟</p> <p>ب) چرا با افزایش دمای محیط، اختلاف زمانی بین دریافت صوت‌ها توسط دو میکروفون اندکی کاهش می‌یابد؟</p> <p>پ) اگر فاصلۀ بین دو میکروفون $m = 7$ و تندی صوت در هوا $s = 340\text{ m/s}$ باشد، اختلاف زمانی بین دریافت صوت توسط میکروفون‌ها را محاسبه کنید؟</p>	<p>۹</p>																

<p>۰/۷۵</p> <p>۰/۵</p>	 <p>نمودار مکان-زمان یک آونگ ساده مطابق شکل مقابل است.</p> <p>(الف) طول این آونگ چه قدر است؟ ($\pi^2 = 10$, $g = 10 \text{ m/s}^2$)</p> <p>(ب) تعداد نوسان‌های این آونگ را در مدت یک دقیقه به دست آورید.</p>	<p>۱۰</p>
<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>	 <p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>(الف) دو باریکه نور آبی و قرمز با زاویه تابش یکسان از هوا وارد شیشه می‌شوند. کدام نور بیشتر خم می‌شود؟</p> <p>(ب) در شکل زیر موج نوری فروودی از هوا وارد شیشه می‌شود. بخشی از موج در سطح جدایی دو محیط باز می‌تابد و بخشی دیگر شکست می‌یابد و وارد شیشه می‌شود:</p> <p>ب-۱) طول موج بازتابیده را با موج فروودی مقایسه کنید.</p> <p>ب-۲) جبهه‌های موج شکست یافته را رسم کنید.</p> <p>(پ) طول موج امواج رادیویی گوشی‌های همراه در حدود ۱۵ سانتی‌متر است. پراش این امواج از شکافی به قطر حدود ۱۷ سانتی‌متر بهتر انجام می‌شود یا ۲۰ سانتی‌متر؟</p>	<p>۱۱</p>
<p>۱</p>	<p>پرتو نوری با طول موج $\mu m = 60$ با زاویه تابش 37° درجه از هوا وارد محیط شفافی می‌شود. اگر زاویه شکست در محیط دوم 30° درجه باشد، طول موج پرتو نور در محیط شفاف چند میکرومتر است؟</p> <p>$\sin 30^\circ = 0.5$, $\sin 37^\circ = 0.6$</p>	<p>۱۲</p>
<p>۰/۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۵</p>	 <p>شکل زیر تصویری از اسباب آزمایشی را نشان می‌دهد که در آن تاری به طول ۴۰ سانتی‌متر کشیده شده است.</p> <p>این تار از یک سر به یک مولد نوسان و از سر دیگر به گیرهای متصل است و در آن دو شکم دیده می‌شود:</p> <p>(الف) اگر تار تحت نیروی کشش $N = 400$ قرار گیرد و چگالی خطی جرم آن $kg/m = 0.01$ باشد تندی انتشار موج عرضی در تار چند متربر ثانیه است؟</p> <p>(ب) این شکل هماهنگ چندم تار را نشان می‌دهد؟</p> <p>(پ) بسامد اصلی این تار چند هرتز است؟</p>	<p>۱۳</p>
<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>	<p>با توجه به مفاهیم فیزیک اتمی، به سوال‌های زیر پاسخ دهید.</p> <p>(الف) با تابش نور فرابینفس به کلاهک یک برق‌نما، انحراف ورقه‌ها از هم کمتر می‌شود. نوع بار برق‌نما چیست؟</p> <p>(ب) اگر پرتو نوری از هوا وارد آب شود، انرژی فوتون‌های آن تغییر می‌کند یا خیر؟</p> <p>(پ) یک نارسائی مدل اتمی بور را بنویسید.</p> <p>(ت) کدام یک از شکل‌های مقابل، وارونی جمعیت در محیط لیزری را نشان می‌دهد؟</p>	<p>۱۴</p>
<p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p> <p>۰/۲۵</p>	 <p>شکل ب</p> <p>شکل الف</p>	

۰/۵	<p>حداقل انرژی لازم برای جدا کردن یک الکترون از سطح فلز طلا برابر $eV = ۵/۲$ است. بسامد آستانه فوتوالکترون‌ها را برای این فلز پیدا کنید؟ ($h = ۴ \times 10^{-۱۵} \text{ eV.s}$)</p>	۱۵
۰/۲۵	<p>الکترونی در دومین حالت برانگیخته اتم هیدروژن قرار دارد و این الکترون گذاری به حالت پایه انجام می‌دهد.</p> <p>(الف) انرژی آن افزایش می‌یابد یا کاهش؟</p> <p>(ب) بسامد فوتون گسیل شده در این گذار را محاسبه کنید. ($C = ۳ \times 10^8 \text{ m/s}, R = ۰/۰۱ \text{ nm}^{-۱}$)</p>	۱۶
۰/۷۵	<p>جهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.</p> <p>(الف) اختلاف بین ترازهای انرژی الکترون‌ها در اتم..... از اختلاف بین ترازهای انرژی نوکلئون‌ها در هسته است.</p> <p>(ب) شکل مقابل طرح آزمایش ساده‌ای را نشان می‌دهد که به کمک آن می‌توان سه نوع پرتوزایی طبیعی را مشاهده کرد.</p> <p>پرتو از نوع گاما است.</p> 	۱۷
۱	<p>انرژی آزاد شده به ازای هر نوکلئون در فرآیند گداخت،</p> <p>در یک واپاشی هسته‌ای عنصر پرتوزا سرب ($Pb^{۸۲}_{۳۵}$) با تابش دو ذره آلفا و یک ذره بتای منفی (β^-) و دو نوترون (n^0) به عنصر ($Y^{۹۰}_{۴۰}$) تبدیل می‌شود. معادله واپاشی را نوشته و مقادیر Z و A را حساب کنید.</p>	۱۸
۰/۷۵	<p>نمودار زیر تعداد هسته‌های ماده پرتوزا بر حسب زمان را نشان می‌دهد.</p> <p>پس از گذشت ۸۰ ساعت چه کسری از هسته‌های اولیه باقی می‌ماند؟</p> 	۱۹
۲۰	جمع نمرات	صفحه چهارم
موفق و پیروز باشید		

مدت امتحان: ۱۲۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ریاضی فیزیک ۳	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فیزیک ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۷		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزادسرا سرکشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) کمتر ۰/۲۵ هر مورد ۰/۲۵ ب پ) شتاب ب) پ	۰/۷۵ ص ۲ و ۱۵ و ۲۶
۲	الف) $S_a = \frac{l}{\Delta t} \quad (0) 25 \Rightarrow S_a = \frac{65}{5} \quad (0) 25 \Rightarrow S_a = 13 \frac{m}{s} \quad (0) 25$ ب) $\Delta x = \frac{v_0 + v}{2} t \quad (0) 2 \Rightarrow \frac{0 + 10}{2} \times 0.2 \Rightarrow v_0 = \frac{m}{s} \quad (0)$ پ) ۱- کند شونده ۰/۲۵ ۲- تند شونده ۰/۲۵	۰/۷۵ ص ۳ و ۱۶ و ۱۹
۳	الف) $\Delta y = -\frac{1}{2} g t^2 \quad (0) 25$ $\Delta y_1 = -\frac{1}{2} \times 10 \times 36 \Rightarrow \Delta y_1 = -180 \quad (0) 0 \quad 25$ $\Delta y_2 = -\frac{1}{2} \times 10 \times 64 \Rightarrow \Delta y_2 = -320 \quad (0) 0 \quad 25$ $\Delta y = -320 + 180 = -140 \quad (0) 0 \quad 25$ ص ۲۳	۰/۷۵
۴	الف) نادرست (۰/۲۵) ب) نادرست (۰/۲۵) پ) درست (۰/۲۵) ت) درست (۰/۲۵) ث) نادرست (۰/۲۵)	۰/۲۵ ص ۳۱ و ۴۳ و ۴۷ و ۵۰ و ۵۳
۵	الف) دوره گردش ماهواره با دوره چرخش زمین به دور خودش برابر باشد. (۰/۵) ب) ۱- تند شونده رو به بالا (۰/۲۵) ۲- کند شونده رو به پایین (۰/۲۵) پ) ۱- هم نوع نیستند (۰/۲۵) ۲- به یک جسم وارد می شوند (۰/۲۵)	۰/۵ ص ۳۴ و ۳۹ و ۵۶
۶	الف) $F_N = N \quad (0)$ $f_{x\text{sam}} \neq F \quad (0) \nRightarrow f_{x\text{sam}} = F = \mu_s \times N \rightarrow \mu_s = \frac{F}{N} \quad (0)$ ب) $R = \sqrt{F_N^2 + f_{x\text{sam}}^2} \quad (0) 25 \Rightarrow R = 50\sqrt{5} \quad (0) 25$	۰/۲۵
۷	الف) طول موج (۰/۲۵) ب) تندی (۰/۲۵) پ) ۸۶	۰/۵ ص
۸	الف) c ب) f پ) g ت) e هر مورد (۰/۲۵)	۱ ص ۸۱ و ۷۶ و ۶۸ و ۸۳

مدت امتحان: ۱۲۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ریاضی فیزیک ۳	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فیزیک ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۷	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزادسرا سرکشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱		

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۹	الف) اندازه‌گیری تندی صوت (۰/۲۵) ب) چون سرعت صوت افزایش می‌یابد. $t = \frac{\Delta x}{v}$ (۰/۲۵) $\Rightarrow t = ۰/۰۰۵s$ (۰/۲۵) پ)	۱ ص ۷۹ و ۸۰
۱۰	الف) $\frac{T}{2} = ۱ \rightarrow T = ۲s$ (۰/۲۵) $T = ۲\pi\sqrt{\frac{L}{g}}$ (۰/۲۵) $\rightarrow ۲ = ۲\pi\sqrt{\frac{L}{۱۰}} \rightarrow L = ۱m$ (۰/۲۵) ب) $T = \frac{t}{n}$ (۰/۲۵) $\Rightarrow ۲ = \frac{۶۰}{n} \Rightarrow n = ۳۰$ (۰/۲۵) ص ۶۳ و ۶۷ و ۶۸	۱/۲۵
۱۱	الف) ابی ب-۱) برابر هستند ب-۲) پ) ۱۷ سانتی‌متر 	۱ اهر مورد (۰/۲۵) ص ۹۶ و ۱۰۰ و ۱۰۲ و ۱۱۲
۱۲	$\frac{\sin \theta_۲}{\sin \theta_۱} = \frac{v_۲}{v_۱} = \frac{\lambda_۲}{\lambda_۱}$ (۰/۵) $\Rightarrow \frac{\sin ۳۰}{\sin ۴۵} = \frac{\lambda_۲}{۰/۶}$ (۰/۲۵) $\Rightarrow \frac{۰/۵}{۰/۶} = \frac{\lambda_۲}{۰/۶} \Rightarrow \lambda_۲ = ۰/۵ \mu m$ (۰/۲۵) ص ۹۶	۱
۱۳	الف) $v = \sqrt{\frac{F}{\mu}}$ (۰/۲۵) $\Rightarrow v = \sqrt{\frac{۴۰۰}{۰/۰۱}} \Rightarrow v = ۲۰۰ \frac{m}{s}$ (۰/۲۵) ب) دوم (۰/۲۵) پ) $f_۲ = \frac{v}{۲L}$ (۰/۲۵) $\Rightarrow f_۲ = \frac{۲۰۰}{۰/۴} = ۵۰۰ Hz$ (۰/۲۵) ص ۷۳ و ۱۰۷	۱/۲۵
۱۴	الف) منفی (۰/۲۵) ب) خیر (۰/۲۵) پ) نمی‌تواند متفاوت بودن شدت خط‌های طیف گسیلی را توضیح دهد و یا این مدل فقط برای اتم‌های هیدروژن گونه صادق است. (۰/۲۵) ت) شکل ب (۰/۲۵) ص ۱۱۶ و ۱۱۷ و ۱۳۱ و ۱۳۲ و ۱۱۷ و ۱۱۶	۱

مدت امتحان: ۱۲۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ریاضی فیزیک ۳	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فیزیک ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۷	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزادسرا سر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱		

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۵	$W_0 = hf_0 \quad (0/25)$ $\Rightarrow f_0 = \frac{W_0}{h} = \frac{1}{3} \times 10^{13} \text{ Hz} \quad (0/25)$	۱۱۸ ص

۱۶	الف) کاهش $(0/25)$ $\lambda = R \left(\frac{1}{n^2} - \frac{1}{m^2} \right) \quad (0/25)$ $\Rightarrow \frac{1}{\lambda} = 0.1 \times \left(\frac{1}{1} - \frac{1}{9} \right) \Rightarrow \lambda = \frac{900}{8} nm \quad (0/25)$ ب) $\lambda = \frac{c}{f} \quad (0/25)$ $\Rightarrow \frac{900}{8} \times 10^{-9} = \frac{3 \times 10^8}{f} \Rightarrow f = \frac{8}{3} \times 10^{18} Hz \quad (0/25)$ ص ۱۲۰ و ۱۲۳	۱/۲۵
۱۷	هر مورد $(0/25)$ پ) بیشتر ب) کمتر الف) کمتر	۰/۷۵
۱۸	$207_{82} X \rightarrow 2(\alpha) + 1(\beta^-) + 2(n) + A_{z} Y \quad (0/5)$ $8+0+2+A=207 \Rightarrow A=197 \quad (0/25)$ $4-1+0+z=82 \Rightarrow z=79 \quad (0/25)$ ص ۱۴۴ و ۱۴۵	۱
۱۹	$T_1 = 1.6 \quad (0/25)$ $N = \frac{N_0}{T^2} \quad (0/25)$ $\Rightarrow N = \frac{N_0}{\frac{1}{256}} = 256 N_0 \quad (0/25)$	۰/۷۵
۲۰	همکاران محترم ، ضمن عرض خسته نباشید لطفاً برای پاسخ های درست دیگر ، نمره لازم را در نظر بگیرید .	۱۴۷ ص

تلashی در مسیر موفقیت